

var, den Gang det vedtoges, tilbøjelig til at gaa højere op, f. Eks. til en halv Snes Aar, for at vi kunde komme til at arbejde under nogenlunde stabile Forhold. Jeg anser nemlig ikke disse korte Mellemlum mellem Revisionerne for heldige. Vi har nu ogsaa gjort saa mange Erfaringer med Hensyn til denne Lov, at man maatte kunne gaa til længere Mellemlum. Nu foreslaas der imidlertid 3 Aar. Grunden er anført i Anmærkningerne og blev ogsaa omtalt ved Forelæggelsen, og jeg skal derfor ikke her berøre Spørgsmaalet videre. I denne Paragraf foreslaas Statens Udlaanssum forhøjet fra 4 til 5 Mill. Kr. Det er en nødvendig Følge af, at Laanummerne er satte op. Fastholdt man det gamle Beløb, vilde Følgen blive, at der blev oprettet en Del færre Huse. Der vil blive færre alligevel, men var Beløbet ikke blevet forhøjet, vilde det have set endnu værre ud.

Jeg gaar derefter til § 13. Det er den Paragraf, som jeg har tænkt at dvæle mest ved. I 1ste Punktum staar der for det første, at der kan gives Tillægslaam til Køb af mere Jordtilliggende og til Bygningernes Udvidelse i Anledning af saadant Indkøb. Hittil har det været saaledes, at den Landarbejder, som har forbedret sit Husmandsbrug, maaske sat det betydeligt op i Kultur, saa at det har faaet en højere Handelsværdi, ikke har kunnet komme ind under den nugældende Bestemmelse. I al Almindelighed kan Kulturforbedringer, endog i Løbet af kortere Tid, sætte en Ejendoms Værdi betydeligt op, men dersom Ejendommen gaar over paa en daarligere Ejers Hænder, kan Værdien i forholdsvis kort Tid gaa ned igen. Derfor har der ikke efter Loven kunnet gives Tillægslaam i Anledning af Kulturforbedringer. Men vi, der har nogen praktisk Erfaring, og som sysler med disse Sager, ser i mange Tilfælde, hvor uheldigt dette er, og vi mener derfor, at der paa dette Punkt bør ske en Forandring. At forbedre sin Jords Kultur koster Arbejde og Penge — det ved enhver Landmand —, men desuden skal der en tilsvarende Besætning til, og ogsaa den koster Penge. Vedkommende Husmand er maaske saa heldig at kunne faa udført disse Forbedringer og anskaffet den Be-

sætning, som svarer til Forbedringerne, uden at laane eller ved at opnaa et mindre Laan i en Sparekasse eller hos en Privatmand, men saa har han ikke tilstrækkelige Bygninger, hverken til Avlen eller til den forøgede Besætning, fordi Bygningerne, som de er fra Begyndelsen, er for smaa. Og hvor skal han gaa hen og laane? Han kan maaske ikke faa noget privat Laan dertil. Til Nød kan han sætte sin Avl i Stakke, som Tilfældet er mange Steder, men han kan ikke sætte sin Besætning ude, den skal han have Plads til i Bygningerne. Jeg mener derfor, at det er uheldigt, at der ikke kan gives Tillægslaam ogsaa til den Slags Forbedringer, i alt Fald til saadanne Bygningsudvidelser, som er nødvendige som Følge af Kulturforbedringer. Vi har derfor i Kommissionerne været enige om at anbefale, at Ordene i 6te Linie „i den Anledning“ udgik. Derved vilde det være sikret, at der kunde gives Tillægslaam til Bygningsudvidelser i det omtalte Øjemed. Men denne Ændring har den højtærede Minister ikke taget med — jeg ved ikke af hvilken Grund. Spørgsmaalet er heller ikke omtalt i Anmærkningen, derimod er det berørt i den Skrivelse, vi har affattet.

Den højtærede Minister har foreslaaet, at man med Tillægslaamene skal kunne gaa op til 7,200 Kr. Men saa er der den Bestemmelse, at de, der har haft Tillægslaam i Henhold til den nugældende § 13's første Stykke, altsaa til Indkøb af mere Jord til Husmandsbruget og til nye Bygearbejder i den Anledning, kan ikke igen faa Tillægslaam efter dette Stykke, medens den, der har foretaget gennemgribende Kulturforbedringer som Dræning og Mergling, kan faa Tillægslaam efter første Stykke, og den, der har faaet Tillægslaam efter andet Stykke, altsaa til saadanne Grundforbedringer, kan faa Tillægslaam efter første Stykke. Dette ser teoretisk meget udmærket ud, at der kun kan faas Tillægslaam een Gang. Jeg synes heller ikke, at Ejerne af Husmandsbrug skulde kunne blive ved lidt efter lidt at faa Tillægslaam. Det ser, som sagt, meget pænt ud paa Papiret, men i det praktiske Liv tror jeg, man paa dette Punkt vil støde paa Vanskeligheder, og jeg skal paavise, hvilke disse Vanskeligheder er. Naar Bru-